

BARNAS KLIMA – VÅR SAK

Klimaaksjonist Gro Nylander har seks høyt elskede barnebarn, og føler at det ikke er nok å lese eventyr, bake boller og kose masse. Hun mener vi også må løfte blikket og gjøre det vi kan for at det skal bli ok for dem å leve her om noen år.

Tekst og foto: KAREN GJERMUNDRØD

Det som startet med en tur i Frognerparken med Erik Dammann, Kåre Willoch og Reiulf Steen med barnebarn en høstdag i 2006, var spiren til Besteforeldreaksjonen. På denne turen oppdaget de at de delte en felles bekymring på vegne av barnebarna, nemlig klimaendringene. Det ble laget et opprop og nettverk under Framtiden i våre hender før det ble en egen medlemsorganisasjon i 2012.

– Vi tenker at siden vi som besteforeldre har vært med på å skape grunnlaget for den situasjonen vi er oppe i nå, har vi et særlig ansvar for vår etterslekt, påpeker nyvalgt leder av Besteforeldrenes Klimaaksjon, Steinar Winther Christensen (72).

Organisasjonen opplever for tiden vekst av besteforeldre som vil engasjere seg eller støtte dem.

Linda Parr (72) har vært aktiv i BKA siden 2013. Hun er pensjonert lærer, lærebokredaktør, rektor og ikke minst

bestemor til seks.

– Vi har alle valgt et levesett, og det er ikke så lett å snu det. Men det går an å spørre seg hvilke endringer som er mulig å gjøre til fordel for klimaet, oppfordrer hun.

For Besteforeldreaksjonen er politisk tilknytning helt uinteressant. Alle er velkommen inn i organisasjonen, så sant de deler bekymringen for klimaendringer. Medlemmene er fra 60 til 90 år med Kåre Willoch blant de eldste, og man må ikke være besteforelder.

– Den store utfordringen vår er at mange føler avmakt. Det menneskelige sinn ønsker å holde på avstand det som er ubehagelig, sier Winther Christensen.

Noe av det store Besteforeldreaksjonen hittil har oppnådd ifølge dem selv, er allianser. Ikke bare med Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Greenpeace og Framtiden i våre hender.

– Vi har også et trepartssamarbeid med fagforeninger, Den norske kirke, muslimske menigheter, og trossamfunn over hele linjen, og inviterer alle på større arrangementer. I 2013 tok

Fakta

Besteforeldreaksjonen

☘ **Ble lansert høsten 2006**, etter initiativ fra høgskolebibliotekar Halfdan Wiik på Stord, og markerte seg tidlig gjennom flere opprop med støtte fra kjente besteforeldre i politikk, kulturliv og kirken.

☘ **Fram til sommeren 2012** var det et løst nettverk tilknyttet Framtiden i våre hender. Deretter en vanlig medlemsorganisasjon som mobiliserer «mennesker i besteforeldrealderen».

☘ **Besteforeldreaksjonen** er partshjelper i klimasøksmålet reist av Natur og Ungdom og Greenpeace, der det hevdes at lisensvedtakene som ble gitt til leteboring i Arktis er i strid med miljøparagraf 112 i Grunnloven. Ankesaken skal opp for Borgarting lagmannsrett i november 2019.

Sjekk: Besteforeldreaksjonen.no

AKSJONISTENE: Én fredag i måneden står besteforeldrene foran Stortinget og demonstrerer. – Vi forventer ikke at alle som melder seg inn skal være aksjonister.

ADVOKATER: Ketil Lund og Steinar Winther Christensen var advokater for henholdsvis Naturvernforbundet og grunneierne i Alta i forbindelse med utbyggingen av Alta og Kautokeino vassdraget i 1979. Begge mente at reguleringene var ugyldige. De tapte Alta-saken i Høyesterett (1982), men både de samiske interessene og miljøinteressene ved regulering av vassdrag i landet vårt kom i fokus etterpå.

vi initiativ til Klimavalgalliansen. Det er kjempeviktig for å nå ut, at vi bruker hverandre, presiserer den nyvalgte lederen.

Klimaendringene er her nå. – Vi ser allerede nå det vi kan kalle klimaendringer. Skisesongen i Nordmarka er forkortet med 30 dager de siste 20 årene. I sommer hadde vi ekstremvarme. Vi må ikke la oss lure av én snørøk vinter, sier Steinar Winther Christensen.

FN-rapporten bekrefter at det er mulig å holde oss innenfor halvannen grader rent teknologisk og økonomisk – det er politisk vilje det står på.

– Vi tror at mange av de nødvendige endringene som må til vil gagne oss, og føre til en livsstil som kanskje er mindre hektisk hvor vi har litt mer tid til det som er viktig. Kortere arbeidsdag er noe av det som absolutt bør vurderes, sier Linda Parr.

I Hordaland planlegges full elektrifisering av alle ferger i fylket i løpet av noen år. Og Oslo kommune har blitt et internasjonalt forbilde med sine ambisiøse miljømål.

– Det er mulig å gjøre viktige endringer. Politikerne må ha såpass ambisiøse mål nå, om vi skal klare å snu dette. Men både regjeringen og Gahr Støre forblir tause i forhold til spørs-

Tre miljøoppfordringer

1 **Hjelp til å reparere saker og ting** for barn og barnebarn, slik kan du bidra til å redusere forbruket

2 **Vær gode forbilder** og bevisst de valgene du tar: gå, sykle eller reis kollektivt når det lar seg gjøre. Tenk gjennom hvor ofte du reiser og hvor langt du reiser, og om det er mulig å ta tog i stedet for fly. Spis mindre kjøtt.

3 **Engasjér deg** og meld deg gjerne inn i Besteforeldreaksjonen! Den beste gaven besteforeldre kan gi sine barnebarn, er å engasjere seg i disse spørsmålene.

målet om stans av oljeleting, som er det eneste virkelige store som kan sette en stopper for problemet vi står oppe i, sier Linda Parr.

Demonstrerer foran Stortinget. En fredag i måneden demonstrerer besteforeldrene foran Stortinget. Marit Storeng (69) er med for andre gang i høst denne oktoberdagen, etter å ha vært betalende medlem en stund.

– Vår eksistens trues av enorme klima- og miljø-ødeleggelser, slik mange allerede opplever flere steder i verden. Da mener jeg det er på tide at politikerne tar det moralske ansvaret. Er vi ikke rike nok nå? spør hun.

Gro Nylander er også på plass og kommenterer at det irriterer henne at klimaskeptikere nå kaller seg klimarealistere.

– Det er utrolig frekt! Vi må ta tilbake det begrepet og få fram at det er vi som

DIALOG: Gro Nylander i samtale med en ihuga Frp-er og klimaskeptiker. I det han gikk lovet han å si til Sylvi Listhaug og partifellene at de må gå imot ytterligere oljeutvinning.

er klimarealistene.

Foran Stortinget dukker også tidligere Høyesterettsdommer Ketil Lund opp for å gi sin støtte.

– Det som er så fortvilende er at mange mennesker bare lukker øynene for virkeligheten. Det er tross alt sånn at de aller fleste i samfunnet bare interesserer seg for materielle goder og fornøyelser. Og det er jo veldig synd når situasjonen er så alvorlig som den er nå.

Besteforeldrenes klimaaksjon krever flere tiltak i statsbudsjettet for 2019 som bidrar til å minske klimagassutslipp med 50 prosent innen 2030.

– Norske politikere bryr seg dessverre lite om de alvorlige utfordringene vi står overfor. De sier at vi står overfor et problem, samtidig som de legger til at det er store fordeler knyttet til at isen på polområdene smelter, for da kan vi borre etter olje enda lenger nord og at det åpner seg nye muligheter for norsk

skipsfart. Dette har Erna Solberg uttalt uttrykkelig. Det er grotesk. Jeg kan ikke forstå hva som gjør at de overser denne truende klimakatastrofen, det er for meg rasjonelt sett helt uforståelig, understreker Lund.

FNs klimapanel har talt. Global oppvarming over halvannen grad truer framtiden for våre barnebarn. Det lønner seg å investere i klimatiltak nå. Venter vi, blir det dyrere.

– Vi besteforeldre er optimister og tror veldig på at det lar seg å løse hvis vi klarer å holde oss på en halvannen grads økning i snitt. Det er vi villig til å kjempe for. Det går ikke helt av seg selv, og da kan det hende vi noen ganger må sette hardt mot hardt. Gjenvælg er dessverre ofte viktigere enn miljøet for politikerne. Men vi tenker at dersom vi får med oss flere som er opptatt av dette, blir det enklere for politikerne å være modige, understreker Linda Parr. ☘

Fakta

Om klima

☘ **FNs klimapanel** har talt. Globale oppvarming over 1,5 truer framtiden for våre barnebarn. Det lønner seg å investere i klimatiltak nå. Venter vi, blir det dyrere.

☘ **Besteforeldrenes klimaaksjon** krever flere tiltak i statsbudsjettet for 2019 som bidrar til å minske klimagassutslipp med 50 prosent innen 2030: Nei til mer penger til oljeleting i Barentshavet. Ja til økt oljeskatt. Nei til ti milliarder mer til vei enn til bane. Ja til grønn skipsfart. Ja til mer penger til fornybar energi, også i utviklingsland. Ja til kampen for regnskogen, men hva med skog og myr i Norge? Nei til økt privat forbruk.

☘ **Det er mulig** med godt politisk håndverk å holde oppvarmingen under 1,5 grader. De globale utslippene av klimagasser må da gå ned umiddelbart, med en halvering av utslippene innen 2030 og videre til netto null innen 2050. Dette krever omfattende endringer i alle sektorer: transport, energi, byer og bygninger, jord og skogbruk.

☘ **Halvering av utslippene** vil koste mye, men kostnadene fra skadevirkningene ved oppvarming større enn 1,5 grader kan fort bli vesentlig høyere. Folk må oppleve kostnadene som nødvendige og rettfærdige.

☘ **Norges klimapolitikk** i dag er ikke tilstrekkelig til å nå Parisavtalens mål. Utvinning og bruk av fossile brensler må halveres innen 2030. For å få dette til må investeringene i energieffektivitet og fornybar energi fordobles, mens utvinning av fossile brensler kuttes med 25 prosent.